

UKÁZKA Z KNIHY Tvoříme s prožitkem

O AUTORCE

*„Mým největším
přáním je, aby se
děti nebály svobodně
tvorit a rodiče nebo
pedagogové od nich
neočekávali perfektní
výsledek.
Jsem přesvědčená, že
důležitější je samotný
proces tvorby
a radost, kterou
dětem objevování
výtvarného světa
přináší.“*

Jmenuji se **Radka Rubešová** a jsem
lektorka prožitkového tvoření a arteterapie
s patnáctiletou praxí.

Učím rodiče i pedagogy užívat se tvoření s dětmi
s radostí, lehkostí a důrazem na proces tvorby.
Mám vzdělání v pedagogice (vystudovala učitelství
výtvarné výchovy, učitelství pro 2. stupeň
a speciální pedagogiku) a arteterapii.
Vyučuji na Pedagogické fakultě Masarykovy
univerzity a v Lesní škole Liška v Brně.
Lektoruji pedagogy mateřských škol a pořádám
tvořivé online kurzy a výzvy pro rodiče. Všechny
výtvarné techniky jsem vyzkoušela na svých třech
dětech.

Tvořím s prožitkem je moje pátá kniha, ve které
vedle nových nápadů představuje na jednom místě
i své nejoblíbenější techniky.

Radka Rubešová

Tvoříme s prožitkem

JAK ROZVÍJET DĚTSKOU KREATIVITU

ÚVOD

V každém z nás je touha se vyjádřit - slovem, obrazem, zvukem či pohybem. Potřebujeme být viděni a slyšeni, abychom se cítili přijímaní. Výtvarné vyjádření je jedním ze způsobů, jak komunikovat sám se sebou a svým prožíváním, ale také jak komunikovat se světem kolem nás.

Možná nemáte dost času a cítíte se zaplavení povinnostmi. Tvoření vám evokuje chaos, špínu a nepořádek. Možná v tom patlání nevidíte vůbec smysl. Co kdybych vám, řekla, že nechat děti svobodně tvořit, zkoumat materiály všemi smysly a experimentovat, je to nejlepší, co pro ně můžete udělat?

Když se rodičů, kteří se mnou pravidelně tvoří, ptám, co ji přináší největší radost při tvoření s dětmi, málokdy to bývá krásný výrobek. Vyzdvihují především společně strávený čas, fascinaci dětskou kreativitou či bezprostřednost a uvolnění. Jak toho dosáhnout, aby i vám bylo při tvoření s dětmi dobře a zažívali jste radost a lehkost při tvoření, vám ukážu na stránkách této knihy.

Možná si říkáte, že na vaše domácí tvoření stačí pastelky, papíry a omalovánky. Nebo vlastně byste celou tuto oblast mohly delegovat na instituci, kterou dítě navštěvuje a vzdělává se v ní v ostatních oblastech. Já bych vás ráda přesvědčila o tom, že to může být jinak. Pokud se někde ve vašem nitru ozývá vaše kreativní duše, která

z různých důvodů nedostala dlouho vaši pozornost, tak možná je nyní ten pravý okamžik. Užít si znovuobjevování barev a výtvarné tvoření může být jeden z nejhezčích časů dětství vašich dětí, na které budete vzpomínat.

Co když právě užívání si přítomného okamžiku v procesu tvoření povede ke zklidnění, zpomalení a uvolnění všech přetlaků, které se ve vás vašich dětech hromadí v průběhu všedních dní? Můžou to být vaše ostrůvky klidu, pohody a radosti.

Společné tvoření s dětmi nejenže posiluje naše vzájemné vztahy a zlepšuje komunikaci, ale také rozvíjí dětskou kreativitu a fantazii, podporuje motorický vývoj a rozvíjí představivost a schopnost řešit problémy.

Bohužel někde v nánosech doby se tato myšlenka trochu ztratila. Na obrázky tvořené dětmi od nejútlejšího věku se často díváme optikou výkonu. Je to dost hezké? Podobá se to dostatečně předloze? Vypadá to jako kočka?

STÍNÍTKO Z VLČÍCH MÁKŮ

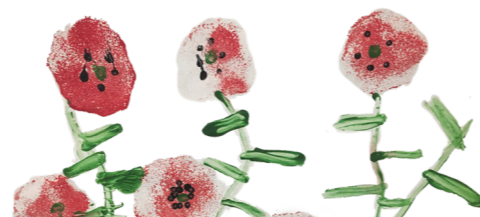
PROSTOROVÁ TVORBA SE STŘIHOVÝM PAPIREM A KVĚTINAMI

MENŠÍ ZAVAŘOVACÍ
SKLENICE
STŘIHOVÝ PAPIR
LEPIDLO HERKULES
ŠTĚTEC NEBO HOUBIČKA
NA NÁDOBÍ
KVĚTY VLČÍCH MÁKŮ
NŮŽKY

Jak se naladit na tvoření

Utrhněte si kus stříhového papíru a chvíli si s ním hrejte. Zkuste jej zmačkat do kuličky tak, aby úplně zmizel ve vaší dlani. Chvilku si kuličkou házejte nebo se strefujte na cíl. Pomalu a opatrně začněte kuličku narovnávat. Namačkaná struktura bude na stínítku vypadat mnohem lépe. Zároveň je to skvělý trénink jemné motoriky a citlivost k materiálu.

Jdeme na to!

Sklenici **potřeme lepidlem** pomocí štětce nebo houbičky.

Opatrně **přikládáme jednotlivé květy** na lepidlo. Snažíme se prsty dotýkat lepidla co nejméně.

Takto polepenou sklenici **překryjeme vrstvou stříhového papíru**. V případě potřeby přidáme více lepidla i na květy, aby se všechny vrstvy dobře přilepily.

Opatrně přetřeme ještě finální vrstvou lepidla přes svrchní papírovou vrstvu a **dáme zapéct do trouby** na 70 stupňů na 10 minut. Lepidlo krásně vytvrdne a květy více vystoupí.

Jak si tvoření ještě více užít?

- Zapalte si večer svíčku a **čtete si pohádku** o Makové panence.
- Vyroberte **stínítka jako dáreček** pro paní učitelky ve školce či škole.
- Použijte **jakékoliv jiné květiny** – třeba ty, co už pomalu uvadají ve váze.

CESTOVÁNÍ VLAKEM

MALBA TUŠÍ A SUCHÝM PASTELEM, PAPIŘOVÁ KOLÁŽ

TVRDÉ PAPIŘY A4 NEBO A3 PODLE POČTU DĚTÍ
ČERNÁ TUŠ A ŠTĚTEC

BALICÍ PAPIŘ NEBO IGELIT (JAKO OCHRANU
PŘED UŠPINĚNÍM)

PAPIŘOVÁ LEPICÍ PÁSKA, LAK NA VLASY
SUCHÉ PASTELY, BAREVNÉ PAPIŘY,
NŮŽKY, LEPIDLO V TYČINCE
ČERNÝ FIX

Jak se naladit na tvoření?

Hrajeme si s dětmi na vlak.
Posadíme je do řady na židličky nebo na zem.
Děláme zvuky vlaku.
Průvodčí kontroluje jízdenky.
Vystupujeme a znovu nastupujeme na různých zastávkách.
Pískáme na odjezd.

Jdeme na to!

Než začneme tvořit ochráníme pracovní prostor před ušpiněním. Můžeme tvořit na zemi nebo na řadě stolů za sebou.
Z papíru položíme dlouhé “koleje”, které pokládáme za sebe a slepíme papírovou lepicí páskou. Potřebujeme, abychom měli **stejný počet papírů jako dětí.**

Nejprve **namalujeme koleje** a do nich pražce černou tuší.

Než tuš uschne, **vytvoříme si vláčky s vagónky**. Můžeme použít barevné čtvrtky, které si rozstříháme na formát A6 a necháme děti, aby si zvolili barvu mašinky a vagonů dle své fantazie.

Děti si nastříhají **okýnka, kola** a dolepí k vláčku. Detaily a **cestující** dokreslí černou fixou.

Poté se vrátíme k dlouhému obrazu kolejí. Pozadí **domalujeme suchým pastelem** dle fantazie. Nezapomenem zafixovat lakem na vlasy. Dolepíme vláčky vagony.

Jak si tvoření ještě více užít?

- Jsme **opatrní při práci s tuší**, ale zároveň se nebojíme ji dětem dopřát. Černá stopa děti fascinuje a zaručeně je vtáhne do procesu tvorby.
- Jednotlivé **fáze dětem představujte postupně**. Nezahlťte je hned vším materiálem, ale naopak je postupně vedte k dalším krokům a udrzte jejich zaujetí.
- Při stříhání okýnek a koleček jim můžeme **připravit proužky papíru** pro snazší stříhání.
- V průběhu tvorby můžete **dlouhý obraz rozpojit a na závěr zase spojit**. Děti zažijí skupinovou práci, ale zároveň mají svůj jasně vymezený prostor.
- Pokud tvoříte jen doma se svým dítětem, spojte k sobě 2-3 papíry.
- Zkuste **vymyslet jiné náměty**, které by se dobře vyjímalý na podélném formátu (krajina, louka, silnice.)

DOMÁCÍ GALERIE

Obklopme se tvorbou našich malých umělců. Získáme tak nejen originální výzdobu interiéru, ale také dáme našim dětem najevo, že jejich výtvary jsou pro nás důležité v jakémkoliv věku. Mám pro vás tipy, jak obrazy a objekty začlenit do prostoru vašeho bytu. A návštěvy si budou připadat jako v galerii.

Pokud s dětmi hodně tvoříte, je jasné, že vyprodukuje větší množství obrazů než je váš domov schopný pojmout.

Je tenká hranice mezi radostí a nadšením z výtvarných děl našich ratolestí

a zahlcením úložného a obytného prostoru. Zároveň je to ale i jakési pokračování tvořivého procesu. Nabízí se otázky: Co s hoto-vým dílem? Chci ho vystavit? Nebo spíš vyhodit? Nebo jej ještě přetvořit a dát mu jiný význam nebo jinou funkci?

Vytvořená díla si pro zjednodušení můžeme rozdělit na čtyři skupiny:

- Obrazy, které chceme vyhodit,
- uchovat (archivace),
- použít k další tvorbě,
- vystavit (instalace).

Vyhazujeme

Dítě si zamalovalo, zaexperimentovalo a tím to také končí. Výsledek je nepoužitelný. Nijak se tím netrápíme a prostě ho vyhodíme. Pokud jsme na tvoření použili nějaký zbytkový nebo recyklovaný materiál, nemusíme z toho mít špatné svědomí. Důležité je, že jsme dítěti dopřáli svobodně se projevit a užít si práci s výtvarným materiálem.

Archivujeme

Šanony

Pro průběžné odkládání běžných pokreslených výkresů stačí obyčejný papírový box na papíry, jednou za čas (týden/měsíc) je probereme. Rozhodneme se, co vyhodíme a co zachováme.

Menší formáty A4 (kresby) může zakládat i do šanonů s eurofoliemi.

Krabičky na výkresy

O něco výhodnější jsou nízké krabičky, kterých se vejdu papíry A3. Svěho času se prodávali v IKEA, nyní pro tyto účely používám kartonové poštovní krabičky. Každé dítě má svoji. Já mám také tu svoji. Jednak na obrázky, co jsem dostala od dětí a jednak na svou vlastní tvorbu.

Krabice nezaberou mnoho místa. Když máme čas a chuť, můžeme se obrazy probírat a vzpomínat.

Krabice dekorací k jednotlivým ročním obdobím (Vánoce, Velikonoce)

Díla se vyplatí schovat, protože krásně vytvoří a podpoří atmosféru daného ročního období. Vyvolají úsměv a vzpomínky na období, kdy jste dílka tvořili.

Pokud jste zrovna ve spěchu a stresu a nemáte čas na aktuální sezónní tvoření a výzdobu, můžete **sáhnout do starých zásob**.

I děti velmi těší, že naleznou po letech vlastní tvorbu, když byli ještě malé.

Obrázky pro další výtvarné použití

Zároveň ale můžete mít řadu výkresů jako **výsledek výtvarného experimentu**. Líbí se

Líbí se mi ta „dětská“ lehkost v kreslení bez dlouhého rozmyšlení a obav, že se jí něco nepovede (to bych taky ráda uměla 😊). Během chvíle měla načtrnutého jednorožce, žirafu, želvu, kočičku, vlka, čaroděje a čarodějnic...no a já se hrozila z toho, kdo to bude vyřezávat. 🪄✂️👧

*Silvie a Zuzka 5 let
(více v online bonusech)*

nám tvary, barvy, prostě škoda papír vyhodit. Nabízí se řada možností, jak tyto “zbytkové papíry” využít. Záleží na vás, jestli jen vy jako rodič nebo společně s dítětem. Co se nabízí za možnosti?

Barevné papíry, které vznikly malování vodovkami, temperami, monotypy můžeme použít na koláže, přáníčka, zápichy do květináčů balení dárků, pytlíčky - kvalita trhaného papíru, šitého papíru, kombinace s hedvábným papírem.

Kresby, čmáranice a obrázky kreslené pastelkami můžeme vystříhnout a vlepít na památku do diáře domalovat dokreslit dospělou rukou (omalovánka) použít jako předlohu k dalšímu tvoření – malování klovatinou, tisk z folie na tričko, šití a vyšívání, vyřezávání z kartonu, kopírování, zmenšování.

Jak si vytvořit rodinnou galerii?

Povedené obrazy můžeme různými způsoby instalovat do interiéru. Pokud s dětmi často tvoříme nástěnka nebo lednička nám nebude brzo stačit. Pojďme se podívat na možnosti, které se nám při vystavování obrazů nabízí.

Zarámování

Nejelegantnější je zarámování obrazů, zároveň i nejdražší. I u rámců si můžeme zvolit, zda použijeme nejlevnější verzi z IKEA nebo sáhneme po dražším. Pokud vás však obraz esteticky uspokojuje, má pro vás výpovědní hodnotu, nese v sobě vzpomínku na prožitou společnou tvorbu, můžete z něj pěkný rámeček učinit umělecké dílo, které bude důstojně zdobit váš obývací pokoj. Co se týče barevnosti záleží na vás. Obecně

platí, že barevné rámy spíše odpoutají pozornost. Na druhou stranu třeba černobílou kresbu mohou pěkně oživit.

Pověsit obraz je umění

Někdo má přirozený cit pro kompozici, jiný potřebuje trochu nasměrovat, aby výsledek lahodil oku.

Se zarámovanými obrazy přichází ještě další úskalí. Jak je zavěsit? Pokud se rozhodneme obrazy věšet na háčky do zdi, vyžaduje to jistou přesnost a cit.

Není problém pověsit jeden obraz, ale více.

Základní pravidla

Ve výšce očí, spíš níž než výš. Na chodbě budou výše

ZÁVĚR

V knize **Tvoříme s prožitkem** najdete různé návody a tipy, jak společně s vašimi dětmi tvořit, a to jak s jednoduchými materiály, které máte doma, tak i s některými speciálními pomůckami. Všechny aktivity jsou navrženy tak, aby nadchly děti od 2 do 10 let a aby byly zábavné pro celou rodinu, ale i pro skupiny dětí ve školkách a na prvním stupni základních škol či v kroužcích.

V první části knihy se dozvíte, proč je tak důležité vést děti k tvoření a jak smysluplně jejich přirozenou potřebu po výtvarném sebevyjádření naplnit. Čekají vás informace o mých osvědčených výtvarných materiálech a technikách. Naučím vás, jak tvořit jednoduše z domácích materiálů. Odpovíme si na palčivé téma, jak nakládat s dětskými

obrazy a jak si doma vytvořit domácí galerii. V druhé části vás čekají konkrétní návody a tipy, jak si tvoření s dětmi užít. Vybrala jsem 25 svých nejoblíbenějších projektů, které jsem vyzkoušela na několika stovkách rodičů ve svých online programech i v praxi ve škole s dětmi. Vybírala jsem rozmanité techniky i témata, abyste mohli ochutnat to jen nejzajímavější z prožitkového tvoření.

Nebudu vás učit tvořit podle přesných návodů a neřeknu vám, jak má výsledek vypadat. Dám vám různé nástroje, které když budete opakovaně používat, získáte větší jistotu a sebedůvěru při tvoření s dětmi. Věřím, že budete podobně nadšeni jako tisíce rodičů a pedagogů, kteří prošli mými online tvořivými výzvami i kurzy.

Právě nyní můžete podpořit **vznik této jedinečné knihy**, která vyjde v září 2023 v předprodeji. Kupte si ji již nyní a pomozte mi změnit uvažování o výtvarném tvoření.

[koupit knihu v předprodeji](#)

Kniha vyjde
v září 2023